

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, інноваційного розвитку та
міжнародної діяльності

Обліково-фінансовий факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Облік і звітність в оподаткуванні

робочий зошит
для практичних занять та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОПП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форм здобуття освіти

Миколаїв
2025

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 15 грудня 2025 р. протокол № 4.

Укладачі:

- О. І. Лугова - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет;
- С. В. Сирцева - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет;
- О. А. Купчишина - канд. екон. наук, заступник начальника Головного управління ДПС у Миколаївській області.

Рецензенти:

- Т. П. Ткачук - бухгалтер товариства з обмеженою відповідальністю «Золота Нива» Миколаївського району Миколаївської області;
- О. І. Мельник - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

Вступ	4
Змістовий модуль 1. Основні засади побудови обліку в системі оподаткування, облікове забезпечення і звітність за податком на додану вартість та податком на прибуток	5
Тема 1. Основні засади побудови обліку в системі оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності	5
Тема 2. Облік і звітність за податком на додану вартість	12
Тема 3. Облік і звітність за податком на прибуток підприємства	50
Змістовий модуль 2. Облік і звітність за іншими загальнодержавними та місцевими податками і зборами	60
Тема 4. Облік і звітність за акцизним податком	60
Тема 5. Облік і звітність за екологічним податком	68
Тема 6. Облік і звітність за податком на майно та місцевими зборами	72
Тема 7. Облік і звітність за єдиним податком	94

ВСТУП

Робочий зошит з навчальної дисципліни «Облік і звітність в оподаткуванні» призначений для практичних занять та самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм здобуття освіти.

Метою робочого зошита є формування у здобувачів вищої освіти системних знань і практичних навичок з організації обліку та складання податкової звітності, застосування норм податкового законодавства, правильного визначення податкових зобов'язань, а також відображення податкових операцій у бухгалтерському обліку.

Структура зошита відповідає робочій програмі навчальної дисципліни та охоплює два змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Основні засади побудови обліку в системі оподаткування, облікове забезпечення і звітність за податком на додану вартість та податком на прибуток;

Змістовий модуль 2. Облік і звітність за іншими загальнодержавними та місцевими податками і зборами.

Кожна тема робочого зошита містить:

- теоретичні питання для опрацювання;
- перелік законодавчо-нормативних актів, що регулюють відповідні податкові відносини;
- практичні завдання й розрахункові вправи;
- завдання для самостійної роботи;
- рекомендовану тематику для підготовки презентацій.

Для якісного виконання завдань здобувачам вищої освіти рекомендується користуватися такими офіційними ресурсами:

- Верховна Рада України - Законодавство України <https://zakon.rada.gov.ua/laws>;
- Державна податкова служба України <https://tax.gov.ua/>;
- Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс ДПС України (ЗІР) <https://zir.tax.gov.ua/>.

Завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання передбачено більше, ніж для денної, що зумовлено специфікою організації освітнього процесу та визначено робочою програмою навчальної дисципліни.

Робочий зошит покликаний сприяти поєднанню теоретичних знань із практичними навичками, розвитку аналітичного мислення, відповідальності за правильність податкових розрахунків і підготовці здобувачів вищої освіти до професійної діяльності у сфері обліку та оподаткування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ
ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗВІТНІСТЬ ЗА
ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ТА ПОДАТКОМ НА
ПРИБУТОК

ТЕМА 1. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ
ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 1.1. Предмет, метод і організація обліку в системі оподаткування.
- 1.2. Законодавча база обліку та звітності в системі оподаткування.
- 1.3. Основні розбіжності між податковим, фінансовим та управлінським обліком.
- 1.4. Принципи ведення обліку в системі оподаткування.
- 1.5. Загальний порядок сплати податків (зборів, обов'язкових платежів) та подання звітності за ними.
- 1.6. Відповідальність підприємств та їх посадових осіб за порушення норм податкового законодавства.

Законодавчо-нормативні акти:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV
3. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року № 851-IV
4. Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII
5. Закон України «Про звернення громадян» від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР
6. Порядок розгляду звернень та організації особистого прийому громадян у Державній податковій службі України та її територіальних органах, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 15.06.2020 № 297
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення» від 22.03.2023 № 148
8. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затверджена постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 163

Завдання 1.1

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних

норм і реквізитів.

1. Яким чином заповнюються поля у реквізитах «Призначення платежу» та «Отримувач» платіжної інструкції на сплату податків та зборів (крім єдиного внеску) на бюджетні рахунки?

2. Чи переноситься граничний строк сплати податків і зборів (крім єдиного внеску та авансового внеску з ЄП), якщо останній день строку сплати припадає на вихідний або святковий день?

3. Який термін сплати грошового зобов'язання (основного платежу, штрафу), визначеного у податковому повідомленні-рішенні (ППР)?

4. У який термін необхідно сплатити податкове зобов'язання, у разі несвоєчасного подання звітності?

5. Яка черговість зарахування коштів, якщо суб'єкт господарювання має заборгованість по відповідному податку (збору), але платіжною інструкцією спрямовує кошти на сплату поточних грошових зобов'язань?

6. Який порядок оскарження платником податків дій посадових осіб контролюючих органів?

7. Які способи подання податкових декларацій платниками податків передбачені ПКУ?

[illegible]

8. Як суб'єкт господарювання може самостійно виправити (уточнити) помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації та чи нараховуються у такому випадку штрафні санкції та пеня?

[illegible]

9. У яких випадках податкова звітність вважається прийнятою контролюючим органом, у тому числі якщо подана в електронному вигляді?

13. Як та в які строки контролюючі органи надають індивідуальні податкові консультації?

[illegible]

14. Як оформлюються копії документів, які надаються платниками податків на вимогу контролюючих органів?

15. Чи повинна юридична особа скріплювати податкову звітність печаткою?

Завдання для самостійної роботи

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Роль податкового обліку в управлінні підприємством.
2. Законодавча база обліку та звітності в оподаткуванні: структура та ієрархія нормативних актів.
3. Вплив розбіжностей між видами обліку на фінансові результати підприємства.
4. Загальний порядок нарахування та сплати податків і зборів в Україні.
5. Електронна звітність у системі оподаткування: переваги та ризики.
6. Податкові правопорушення та їх наслідки для підприємства.
7. Роль внутрішнього контролю в запобіганні податковим порушенням.
8. Податкові ризики підприємства: ідентифікація та управління.

ТЕМА 2. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

- 2.1. Основні вимоги та порядок реєстрації платників ПДВ.
- 2.2. Визначення об'єкта та бази оподаткування ПДВ.
- 2.3. Електронне адміністрування ПДВ.
- 2.4. Первинний облік ПДВ.
- 2.5. Порядок реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних.
- 2.6. Облік податкових зобов'язань з ПДВ.
- 2.7. Облік податкового кредиту з ПДВ.
- 2.8. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню та строки проведення розрахунків.
- 2.9. Послідовність складання звітності з податку на додану вартість.
- 2.10. Особливості обліку податку на додану вартість у зовнішньоекономічних операціях

Законодавчо-нормативні акти:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 (розділ V. Податок на додану вартість)
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X
4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року № 755-IV
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. № 959-XII
6. Порядок обліку платників податків і зборів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588
7. Положення про реєстрацію платників ПДВ, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130
8. Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість, затверджений постановою КМУ від 16 жовтня 2014 р. № 569 (в редакції постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1177)
9. Порядок надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків, затверджений наказом Міністерства фінансів України 28.12.2015 № 1204 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 31 грудня 2020 року № 846)
10. Наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2017 № 637 «Про затвердження Порядку функціонування Електронного кабінету»
11. Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 № 1307 «Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної»

12. Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних, затверджений постановою КМУ від 29 грудня 2010 р. № 1246 (у редакції постанови КМУ від 26 квітня 2017 р. № 341)

13. Постанова КМУ від 11 грудня 2019 р. № 1165 «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних»

14. Порядок прийняття рішень про реєстрацію/відмову в реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 12.12.2019 № 520

15. Наказ МФУ від 28.01.2016 № 21 «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість»

16. Порядок інформаційної взаємодії Міністерства фінансів України з Державною податковою службою України та Державною казначейською службою України в процесі формування Реєстру заяв про повернення сум бюджетного відшкодування ПДВ, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 03.03.2017 № 326

17. Постанова КМУ від 25 січня 2017 р. № 26 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість»

18. Положення про митні декларації, затверджене постановою КМУ від 21.05.2012 № 450

19. Порядок заповнення митних декларацій за формою єдиного адміністративного документа, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651

20. Правила ІНКОТЕРМС-2020 (видання МТП № 723)

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193

22. Лист ДФСУ від 21.03.2018 року №959/99-99-07-18 «Критерії ризиковості платника податку»

23. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року № 851-IV

24. Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII

Завдання 2.1

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи є обов'язковим отримання витягу з реєстру платників ПДВ?

2. Чи враховуються при розрахунку загальної суми від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню, для визначення необхідності обов'язкової реєстрації платником ПДВ, обсяги операцій з безоплатної передачі/надання товарів/послуг та обсяги операцій з ліквідації за власним бажанням необоротних активів?

3. Які операції з постачання товарів/послуг вважаються оподатковуваними операціями для цілей реєстрації платником ПДВ?

4. Які терміни реєстрації та правила визначення дати реєстрації платником ПДВ?

5. У який термін платнику ЄП, що не передбачає сплати ПДВ, потрібно подати заяву за формою №1-ПДВ при переході за добровільним рішенням на загальну систему оподаткування?

6. Яким чином отримати витяг з реєстру платників ПДВ?

7. Чи обов'язкове заповнення поля «Особа, відповідальна за ведення бухгалтерського та/або податкового обліку» у реєстраційній заяві платника ПДВ за формою № 1-ПДВ?

8. Які терміни подання заяви за формою № 1-ПДВ при добровільній реєстрації платником ПДВ?

9. У яких випадках реєстраційна заява 1-ПДВ подається не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу?

10. Які можуть бути підстави для відмови контролюючим органом в реєстрації платником ПДВ?

11. Де на офіційному вебпорталі ДПС можна знайти інформацію щодо даних реєстру платників ПДВ?

12. Чи може бути підставою для анулювання реєстрації платника ПДВ відсутність протягом 12 послідовних податкових місяців операцій з постачання товарів/послуг з метою формування податкових зобов'язань, але наявність при цьому обсягів придбання товарів/послуг, за рахунок яких сформовано податковий кредит?

13. Яку причину анулювання реєстрації платника ПДВ в заяві за формою № 3-ПДВ повинен вказати СГ, який із загальної системи оподаткування переходить на єдиний податок без сплати ПДВ?

14. Чи може платник податку повернути на рахунок в системі електронного адміністрування ПДВ надміру сплачену суму податкових зобов'язань з ПДВ, яка виникла у зв'язку з уточненням показників податкової звітності?

15. Які кошти збільшують суму податку, на яку платник має право зареєструвати податкові накладні/розрахунки коригування в ЄРПН?

16. Яким чином платникам податку на додану вартість отримати інформацію щодо залишку коштів на електронному рахунку у системі електронного адміністрування ПДВ?

Завдання 2.2

На підставі наведених даних заповніть податкові накладні відповідно до вимог чинного податкового законодавства України.

1. Податкова накладна на продаж товарів.

ТОВ «Технопарк» (ПН — 141414141414, код ЄДРПОУ — 12344321) на підставі договору купівлі-продажу 23.04.20x4 відвантажило 06.05.20x4 ТОВ «Едельвейс» (ПН 303030303030, податковий номер 98765432) 200 картонних ящиків з гофрованого паперу розміром 520×150×200 мм. Вартість одного ящика — 12,00 грн, у т.ч. ПДВ — 2,00 грн. Ящики вироблені ТОВ «Технопарк».

Повний код УКТ ЗЕД 4819 10 00 00 (коробки та ящики з гофрованого паперу або гофрованого картону). Так як товар не є імпортований, то використовується для ПН скорочений код 4819.

2. Податкова накладна на імпорту товарів.

ТОВ «Технопарк» (ПН — 141414141414, код ЄДРПОУ — 12344321) продала 07.05.20x4 ТОВ «Орхідея» (ПН 707070707070, податковий номер (ЄДРПОУ) 87654321) дві номенклатури товарів: 5 рідкокристалічних моніторів 27" LG UltraFine 27UL500-W. Вартість одного монітора — 10200,00 грн, у т.ч. ПДВ — 1700,00 грн; 1 рідкокристалічний монітор 27" Dell S2721HN (210-AXKV). Вартість монітора — 7200,00 грн, у т.ч. ПДВ — 1200,00 грн.

Повний код УКТ ЗЕД щодо цього товару: 8528 52 91 90 (інші кольорові монітори з екраном, який виготовлений за технологією рідкокристалічних дисплеїв). Товар раніше був імпортований, тому в ПН накладній у графі 3.2 ставиться «Х», а код УКТ ЗЕД.

3. Податкова накладна ФОП-неплатнику ПДВ.

ТОВ «Технопарк» (ПН — 141414141414, код ЄДРПОУ — 12344321), продала 08.04.20x4 системний блок (комп'ютер) ФОП Стельмаху С.О. (неплатник ПДВ, ПН 909090909090). Вартість комп'ютера 24000,00 грн, у т.ч. ПДВ — 4000,00 грн. Повний код УКТ ЗЕД щодо цього товару: 8471 90 00 00 (машини автоматичного оброблення інформації та їхні блоки: інші).

Товар був вироблений (зіібраний) ТОВ «Технопарк», тому в ПН у графі 3.2 позначку «Х» уже не ставимо, а код УКТ ЗЕД можна зазначити не повністю, а тільки перші чотири цифри «8471».

4. Податкова накладна на послуги.

ТОВ «Технопарк» (ПН 141414141414, податковий номер 12344321) на підставі договору оренди від 07.01.20x4 надало ТОВ «Літо» (ПН 808080808080, податковий номер 78787878) послугу з оренди за травень 20x4 року на суму 4800,00 грн, у т.ч. ПДВ 800,00 грн. Акт наданих послуг та податкова накладна складені 31.05.20x4.

У графі 3.3 проставляємо код 68.20 «Послуги з оренди та експлуатації власної або взятої в лізинг нерухомості». Одиниця виміру — зазначаємо «послуга» (графа 4), код одиниці виміру не заповнюємо (графа 5), кількість «1» (графа 6).

5. Компенсуюча податкова накладна при придбанні для необ'єктної діяльності.

ТОВ «Технопарк» (ПН — 141414141414, код ЄДРПОУ — 12344321) у вересні 20x4 року придбало товари у ТОВ «Едельвейс» (шпалери вінілові на флізеліновій основі VP Classic Грофа 2110-02 1,06 × 10,05 м) на загальну суму 3600,00 грн, у т.ч. ПДВ — 600,00 грн (10 рулонів). При придбанні товарів була отримана зареєстрована постачальником ПН від 25.09.20x4 № 35.

Товари були призначені спершу для використання в оподатковуваних операціях і господарській діяльності підприємства. Однак у жовтні 20x4 року частина з цих товарів на суму 1800,00 грн, у т. ч. ПДВ — 300,00 грн, було

використано в негосподарській діяльності підприємства (ремонт негосподарського/невиробничого приміщення, 5 рулонів).

6. Податкова накладна на перевищення бази.

ТОВ «Технопарк» (ПІН — 141414141414, код ЄДРПОУ — 12344321) у жовтні 20х4 року безоплатно передало ТОВ «Едельвейс» 10 наборів цукерок асорті «Spell» загальною вартістю 2400,00 грн, у т.ч. ПДВ — 400,00 грн. При передачі було зареєстровано дві ПН: перша — «нульова», у якій ціна постачання значиться 0 грн, а друга — на перевищення бази над фактичною ціною (зведена компенсуюча).

7. Зведена податкова накладна.

Згідно з договором купівлі-продажу ТОВ «Корівка» (ПІН 223344556677, код ЄДРПОУ 22334451) постачає ТОВ «Щасливе» (ПІН 334455667788, код ЄДРПОУ 33445562) масло вершкове на умовах попередньої оплати. Ціна за 1 ящик— 780,00 грн (у т.ч. ПДВ— 130,00 грн).

У жовтні 20х4 року ТОВ «Корівка» отримало попередню оплату 23400,00 грн (у т.ч. ПДВ— 3900,00 грн) за 30 ящиків вершкового масла. Фактично поставило 25 ящиків на суму 19500,00 грн (у т.ч. ПДВ— 3250,00 грн), а саме:

04.10.2024— 5 ящиків на суму 3900,00 грн (у т.ч. ПДВ— 650,00 грн);

11.10.2024— 7ящиків на суму 5460,00 грн (у т.ч. ПДВ— 910,00 грн);

18.10.2024— 10ящиків на суму 7800,00 грн (у т.ч. ПДВ— 1300,00 грн);

25.10.2024— 3ящики на суму 2340,00 грн (у т.ч. ПДВ— 390,00 грн).

31.10.2024 ТОВ «Корівка» складе дві ПН:

одну за №28— зведену на фактичну суму постачання— 19500,00 грн (у т.ч. ПДВ — 3250,00 грн);

другу за №29— звичайну на залишок неотовареної попередньої оплати 3900,00 грн (у т.ч. ПДВ— 650,00 грн).

У звичайній ПН вказується кількість і вартість оплаченої, але не отриманої продукції, код ознаки у верхній лівій частині ПН не ставиться.

8. Зведена податкова накладна.

У жовтні 20х4 року ТОВ «Сокіл» (ПІН 334445556789, код ЄДРПОУ 33444558) надало нерезиденту рекламні послуги на загальну суму 10 000,00 грн. З огляду на вимоги підпункту «б» пункту 186.3 ПК ця операція не є об'єктом оподаткування ПДВ. Відповідно, ПН складати та реєструвати в ЄРПН не вимагається.

Однак для надання цих послуг було замовлено рекламні буклети вартістю 3000,00 грн з урахуванням ПДВ. ПН від 18.10.20х4 № 10 на суму 3 000,00 грн, у т. ч. ПДВ — 500,00 грн зареєстрована в ЄРПН без порушення граничного терміну реєстрації, встановленого у пункті 201.10 ПК і включена до податкового кредиту у жовтні.

На виконання вимог пункту 198.5 ПК ТОВ «Сокіл» складе 31.10.20х4 зведену ПН № 21

Завдання 2.3

На підставі норм ПКУ заповнити табл. 2.1, визначивши для кожної наведеної ситуації: чи має платник право на податковий кредит; граничний строк для його відображення; момент, коли суму ПДВ слід віднести до витрат.

Таблиця 2.1 Строки відображення податкового кредиту та списання ПДВ

Ситуація	Чи є право на податковий кредит	Граничний строк для відображення податкового кредиту	Коли списувати на витрати
Податкова накладна не блокувалася			
Податкова накладна зареєстрована постачальником у межах 365 днів і не блокувалася			
Податкова накладна була зареєстрована у межах 365 днів, але покупець пропустив 365 днів			
Податкова накладна зареєстрована постачальником після 365 (не блокувалася), але в межах 1095 днів			
Податкова накладна блокувалася			
Податкову накладну заблоковано – документи не подані			
Податкову накладну заблоковано, подано документи – розблоковано за рішенням комісії			
Податкову накладну заблоковано, подано документи – відмова – постачальник не оскаржує			
Податкову накладну заблоковано – оскарження - зареєстровано			

Завдання 2.4

На підставі норм ПКУ заповнити блок-схему (Рис. 2.1) визначення граничної дати відображення податкового кредиту з ПДВ та моменту списання сум ПДВ на витрати.

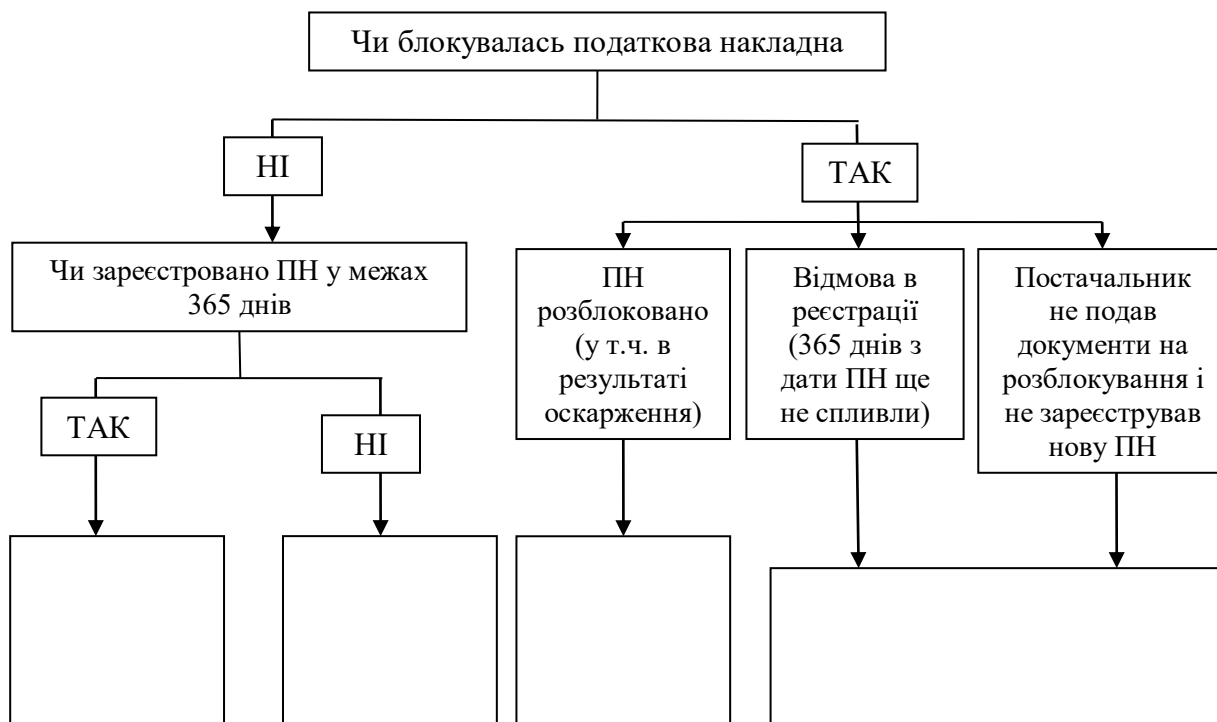

Рисунок 2.1 Алгоритм визначення граничної дати податкового кредиту та списання ПДВ

Завдання 2.5

На підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку та норм податкового законодавства заповнити таблицю 2.2, зазначивши коди та назви відповідних рахунків.

Таблиця 2.2 Субрахунки, що застосовуються для обліку ПДВ

Код та назва рахунку	Призначення рахунку
	використовується для узагальнення інформації про розрахунки за всіма видами податків, у тому числі з ПДВ
	призначений для обліку сум ПДВ, що підлягають нарахуванню до сплати
	застосовується для відображення сум ПДВ, які можна включити до податкового кредиту
	використовується для обліку коштів, що знаходяться на електронному рахунку платника ПДВ у системі електронного адміністрування
	для сум ПДВ, сплачених у складі авансових платежів до моменту отримання товарів чи послуг
	для сум, які не підтверджені зареєстрованими податковими накладними
	для сум ПДВ, отриманих у складі авансових платежів до моменту відвантаження товарів чи послуг
	для відображення сум ПДВ, що очікують на реєстрацію податкової накладної

Завдання 2.6

Визначити кореспонденцію рахунків для наведених господарських операцій (табл. 2.3)

Таблиця 2.3 Рух коштів у системі електронного адміністрування ПДВ

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Перераховано кошти з поточного рахунку на електронний ПДВ-рахунок		
2	Списано узгоджену суму податкових зобов'язань з електронного ПДВ-рахунку		
3	Отримано на поточний рахунок з електронного ПДВ-рахунку суму: - бюджетного відшкодування; - коштів, що перевищує суму ПДВ, яку потрібно перерахувати до бюджету		

Завдання 2.7

Визначити кореспонденцію рахунків для наведених господарських операцій (табл. 2.4)

Таблиця 2.4 Облік «класичних» податкових зобов'язань

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
<i>перша подія — отримали попередню оплату</i>			
1	Отримано попередню оплату від покупця		
2	Відображено суму розрахунків з ПДВ		
3	Нараховано суму податкового зобов'язання з ПДВ та зареєстрована податкова накладна		
4	Відображений дохід від продажу товару		
5	Відображено розрахунки з ПДВ		
<i>перша подія — відвантажили товар</i>			
1	Відображений дохід від продажу товару		
2	Відображена сума розрахунків з ПДВ		
3	Нараховано суму податкового зобов'язання з ПДВ та зареєстрована податкова накладна		

Завдання 2.8

Визначити кореспонденцію рахунків для наведених господарських операцій (табл. 2.5)

Таблиця 2.5 Облік ПДВ-зобов'язань на суму перевищення (за наявності різниці з мінімальною базою оподаткування)

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Визнано податкові зобов'язання за різницею «звичайна ціна – договірна вартість» та зареєстровано податкову накладну		
2	Визнано податкові зобов'язання за різницею «ціна придбання – договірна вартість» та зареєстровано податкову накладну		
3	Визнано податкові зобов'язання за різницею «залишкова вартість – договірна вартість» та зареєстровано податкову накладну		
4	Інші витрати операційної діяльності віднесено на фінансовий результат операційної діяльності		
5	Інші витрати віднесено на фінансовий результат іншої діяльності		

Завдання 2.9

Визначити кореспонденцію рахунків для наведених господарських операцій (табл. 2.6)

Таблиця 2.6 **Облік умовних ПДВ-зобов'язань**

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
Товар або основний засіб придбали для НЕгосподарської діяльності			
1	Збільшено первісну вартість товару на суму компенсуючого ПДВ-зобов'язання на підставі окремої податкової накладної		
2	Збільшено первісну вартість основного засобу на суму компенсуючого ПДВ-зобов'язання на підставі окремої податкової накладної		
3	Нараховані компенсуючі податкові зобов'язання наприкінці місяця у зведеній податковій накладній		
4	Збільшено первісну вартість товару на суму компенсуючого ПДВ-зобов'язання за зведеною накладною		
5	Збільшено первісну вартість основного засобу на суму компенсуючого ПДВ-зобов'язання за зведеною накладною		
Придбано для НЕгосподарської діяльності, але потім почали використовувати у госпдіяльності			
1	Зменшено податкові зобов'язання з ПДВ на підставі розрахунку коригування		
2	Інші доходи операційної діяльності віднесено на фінансовий результат операційної діяльності		
Придбано для госпдіяльності, але потім почали використовувати у НЕгоспдіяльності			
1	Нараховано компенсуюче податкове зобов'язання з ПДВ		
2	Інші витрати операційної діяльності віднесено на фінансовий результат операційної діяльності		

Примітка: Включати суму компенсуючих податкових зобов'язань одразу до складу витрат правильно, якщо під час придбання товарів (необоротних активів) не було відомо про їхнє майбутнє використання у негосподарській діяльності або неоподатковуваних операціях. Інакше будуть порушені правила бухгалтерського обліку (п. 9 НП(С)БО 9 «Запаси», п. 8 НП(С)БО 7 «Основні засоби», п. 11 НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи»).

Завдання 2.10

Увесь «вхідний» ПДВ належить до податкового кредиту. Якщо такі товари, послуги, необоротні активи надалі частково використано в оподатковуваних операціях, частково — у неоподатковуваних, нараховуються податкові зобов'язання з ПДВ. При цьому розмір частки має відповідати частці використання таких товарів, послуг, необоротних активів у неоподатковуваних операціях.

Якщо частка використання товарів в оподатковуваних операціях, розрахована за підсумками 20x5 року, становить 60%, відповідно, частка використання товарів у неоподатковуваних операціях — 40%.

Тобто, придбавши товари, що їх використовуватимете одночасно в оподатковуваних та неоподатковуваних операціях, на суму 12 000,00 грн, включаючи ПДВ, до податкового кредиту має увійти _____ грн, а до податкових зобов'язань _____ грн.

Завдання 2.11

Визначити кореспонденцію рахунків для наведених господарських операцій (табл. 2.7)

Таблиця 2.7 **Облік компенсаційних ПДВ-зобов'язань (облік пропорційного розподілу ПДВ)**

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
Компенсуючі ПДВ-зобов'язання за зведеною податковою накладною			
1	Нараховано компенсуючі податкові зобов'язання наприкінці місяця у зведеній податковій накладній		
2	Збільшено первісну вартість товару на суму компенсаційних ПДВ-зобов'язань за зведеною накладною		
3	Збільшено первісну вартість основного засобу на суму компенсаційних ПДВ-зобов'язань за зведеною накладною		
Річний перерахунок ПДВ за розрахунком коригування			
1	Нараховано компенсуючі податкові зобов'язання за підсумками року		
2	Списано донараховані компенсуючі ПДВ-зобов'язання		
3	Зменшено компенсуючі податкові зобов'язання за підсумками року		
4	Списано зменшуючі компенсуючі ПДВ-зобов'язання		

За підсумками року проводиться перерахунок ПДВ, за результатами якого донараховує (зменшує) податкові зобов'язання з ПДВ на підставі розрахунку коригування, зареєстрованого в ЄРПН (п. 199.4 ПК).

Завдання 2.12

Визначити кореспонденцію рахунків для наведених господарських операцій (табл. 2.8)

Таблиця 2.8 **Облік податкового кредиту з ПДВ**

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	2	3	4
перша подія — отримано товар			
1	Оприбутковано товар		
2	Відображена сума розрахунків з ПДВ		
3	Відображений податковий кредит з ПДВ після того, як постачальник зареєстрував податкову накладну у ЄРПН		
перша подія — отримано послугу			
1	Отримано маркетингову послугу		
2	Відображена сума розрахунків з ПДВ		
3	Відображений податковий кредит з ПДВ після того, як постачальник зареєстрував податкову накладну у ЄРПН		
перша подія — сплачено за товар чи послугу			
1	Перераховано постачальникові попередню оплату за товар (послугу)		
2	Відображена сума розрахунків з ПДВ		
3	Відображений податковий кредит з ПДВ після того, як постачальник зареєстрував податкову накладну у ЄРПН		
отримано сировину як внесок до статутного капіталу			
1	Оприбутковано сировину, отриману як внесок до статутного капіталу		

1	2	3	4
2	Відображено право на податковий кредит з ПДВ		
3	Відображений податковий кредит з ПДВ після того, як постачальник зареєстрував податкову накладну у ЄРПН		
підзвітною особою придбано МШП			
1	Оприбутковано МШП, що придбала підзвітна особа		
2	Відображена сума розрахунків з ПДВ та право на податковий кредит з ПДВ		
3	Відображений податковий кредит з ПДВ після того, як постачальник зареєстрував податкову накладну у ЄРПН		
імпортовано товар			
1	Перераховано митному органу суму імпортного ПДВ		
2	Включено до податкового кредиту суму ПДВ, яка була сплачена на митниці		
отримано послуги від нерезидента			
1	Нараховано податкові зобов'язання за послуги, які були отримані від нерезидента		
2	Нараховано податковий кредит на підставі зареєстрованої у ЄРПН податкової накладної		
якщо постачальник не зареєстрував податкову накладну			
1	Після закінчення граничного строку для реєстрації податкової накладної суму непідтвердженого податкового кредиту віднесено до складу інших витрат операційної діяльності		
2	Інші витрати операційної діяльності віднесено на фінансовий результат операційної діяльності		

Завдання 2.13

Визначити кореспонденцію рахунків та розрахувати суми для наведених господарських операцій (табл. 2.9)

Таблиця 2.9 Бухгалтерський облік ПДВ при анулюванні реєстрації платником

№	Господарська операція	Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5
Облік ПДВ при анулюванні щодо необоротних активів як зміни їхньої первісної оцінки				
1	Нарахований ПДВ при анулюванні реєстрації на звичайну ціну основного засобу – будівлі. Звичайна ціна ОЗ — 1000000 грн.			
2	Нарахований ПДВ при анулюванні реєстрації на звичайну ціну основного засобу – автомобіля. Звичайна ціна ОЗ – 500000 грн.			
Облік ПДВ при анулюванні щодо запасів – у складі інших витрат операційної діяльності				
1	Нарахований ПДВ при анулюванні реєстрації на звичайну ціну запасів — сировини і матеріалів. Звичайна ціна запасів — 150000 грн.			
2	Нарахований ПДВ при анулюванні реєстрації на звичайну ціну запасів – товарів. Звичайна ціна запасів – 200000 грн.			
3	Інші витрати операційної діяльності включено до складу фінансових результатів операційної діяльності			

1	2	3	4	5
Облік ПДВ при анулюванні щодо запасів – як зміна первісної оцінки				
1	Нарахований ПДВ при анулюванні реєстрації на звичайну ціну запасів – сировини і матеріалів. Звичайна ціна запасів — 150000 грн. *			
2	Нарахований ПДВ при анулюванні реєстрації на звичайну ціну запасів – товарів. Звичайна ціна запасів – 200000 грн. *			
Облік ПДВ при анулюванні, що виник за попередньою оплатою				
1	Нараховано податкове зобов'язання на основі перерахованого раніше авансу постачальнику у сумі 120000 грн (у т.ч. ПДВ) на постачання товару. Податковий кредит раніше був визнаний у сумі 200000 грн за правилом першої події на основі податкової накладної постачальника (тоді були здійснені бухгалтерські проведення Дт 6442 Кт 6441 і Дт 6415 Кт 6442 у сумі 20000 грн)			
2	Зарахування податкового кредиту та податкового зобов'язання за перерахованим раніше авансом			
Списання коштів на рахунок СЕА				
1	На дату анулювання списано до бюджету кошти на рахунок СЕА (умовна сума, підстава – з п. 2001.8 ПК). Надалі дану суму у частині надмірно або помилково перерахованих на рахунок у СЕА коштів можна повернути на поточний рахунок підприємства згідно (підстава – ст. 43 ПК)			1500

* можливо, кращим рішенням буде включити суму такого ПДВ на окремий спеціально створений аналітичний рахунок обліку сировини і матеріалів (201.5), товарів (288) тощо. Далі облік проводити за аналогією з обліком транспортно-заготівельних витрат — з розподілом щомісячно по мірі вибуття таких запасів

Завдання 2.14

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. На яку дату виникає податкове зобов'язання у лізингодавця при передачі майна у фінансовий лізинг?

2. Чи є об'єктом оподаткування ПДВ операції з безоплатної передачі товарів/послуг (в т.ч. для проведення маркетингових/реklamних заходів), придбаних у неплатників податку без ПДВ?

3. Чи нараховуються податкові зобов'язання з ПДВ при здійсненні операцій зі списання нематеріального активу?

4. Чи є об'єктом оподаткування ПДВ операція з оприбуткування надлишків ТМЦ?

5. Яка ціна вважається звичайною для визначення бази оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг?

6. Який порядок визначення бази оподаткування при постачанні основних виробничих або невиробничих засобів, в тому числі при їх ліквідації?

7. Чи є об'єктом оподаткування ПДВ операції з переоцінки (уцінки/дооцінки) необоротних активів?

8. Як визначається звичайна ціна для операцій з ліквідації основних виробничих або невиробничих ОЗ, які ліквідуються за самостійним рішенням платника податку?

9. На яку дату платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну?

10. На яку дату виникають податкові зобов'язання з ПДВ у разі постачання товарів / послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів?

11. Чи підлягають оподаткуванню ПДВ операції з безоплатної передачі товарів / послуг (в т.ч. для проведення маркетингових/рекламних заходів)?

12. Чи формується податковий кредит з ПДВ при безоплатному отриманні товарів / послуг на митній території України?

13. Чи виникає у платника ПДВ податковий кредит щодо отриманих ОЗ у якості внеску до статутного капіталу від засновника – платника ПДВ?

14. Чи є підставою для віднесення сум ПДВ до податкового кредиту рахунок, який виставляється платнику податку за надані послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку?

15. Чи переривається термін, встановлений ПКУ для формування податкового кредиту, на період зупинення реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в ЄРПН?

16. В якому звітному податковому періоді суми ПДВ, сплачені (нараховані) у зв'язку з придбанням товарів/послуг та зазначені в податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, відносяться до податкового кредиту, якщо такі податкові накладні/розрахунки коригування зареєстровані в ЄРПН своєчасно або з порушенням терміну їх

1	2	3	4	5
7	Відображено залік заборгованостей з митним брокером			
8	Відображено залік заборгованостей з перевізником			
9	Відображено на дату балансу курсові різниці за заборгованістю перед нерезидентом			
10	Перераховано оплату нерезиденту			
11	Відображено курсову різницю на дату здійснення операції			

Завдання 2.16

На підставі наведених даних відобразити в бухгалтерському обліку операції з імпорту товарів на умовах передоплати, визначивши кореспонденцію рахунків і суми операцій (табл. 2.11).

За умовами ЗЕД-контракту з нерезидентом підприємство оплатило повну вартість товару — \$50000 (курс НБУ — 39,00 грн/\$). У наступному місяці товар ввезений в Україну (курс НБУ на дату оформлення МД — 39,08 грн/\$, на дату оприбуткування товару — 39,17 грн/\$).

Митна вартість товару, заявлена в МД, — \$51000 (умовно).

Сплачені — ввізне мито 5 % і ввізний ПДВ 20 %.

Сплачено за послуги митного брокера — 10000,00 грн (без ПДВ) і послуги міжнародного перевезення (ПДВ — 0 %) — 35000,00 грн.

Таблиця 2.11 Імпорт товару (перша подія — перерахування оплати)

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн/\$
		Дт	Кт	
1	Перераховано нерезиденту передоплату за товар			
2	Перераховано митним органам кошти на сплату митних платежів:			
	— ввізне мито			
	— ввізний ПДВ			
3	Сплачено за послуги митного брокера			
4	Перераховано оплату за послуги міжнародного перевезення			
5	Відображено суму ввізного ПДВ у складі податкового кредиту (оформлено МД)			
6	Оприбутковано товар			
7	Віднесено на збільшення первісної вартості товару:			
	— суму ввізного мита			
	— вартість послуг митного брокера			
	— вартість міжнародного перевезення			
8	Відображено залік заборгованостей з митним брокером			
9	Відображено залік заборгованостей з перевізником			

Завдання 2.17

На підставі наведених даних відобразити в бухгалтерському обліку операції з імпорту товарів з частковою передоплатою, визначивши кореспонденцію рахунків і суми операцій (табл. 2.12).

За умовами ЗЕД-договору підприємство імпортувало товари вартістю \$10000 (всього 100 шт.). Операції відбувалися в такій послідовності.

Дата	Курс НБУ, грн/\$ (умовний)	Події
02.04.20x4	38,00	перерахована 50 % передоплата за товар нерезиденту (\$5000)
05.04.20x4	38,50 (курс у МД)	ввезення і розмитнення всієї партії товару (вартістю \$10000)
08.04.20x4	39,00	надходження (доставка) товару на склад і оприбуткування всієї партії товару
10.04.20x4	38,70	перераховано решту 50 % оплати за товар (\$5000)

Мито, сплачене при ввезенні товарів, становило 10 % (умовно). При цьому митна вартість товарів (для нарахування митних платежів) визначена в розмірі \$10300 (умовно). Вартість послуг митного брокера — 2000,00 грн (без ПДВ). Витрати на перевезення (доставку) товару стороннім перевізником-нерезидентом — \$400.

Таблиця 2.12 Імпорт товарів з частковою передоплатою

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн/\$
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
02.04.20x4	Перерахування 50 % передоплати (курс НБУ — 38,00 грн/\$)			
1	Перераховано 50 % передоплата за товар нерезиденту			
05.04.20x4	Ввезення і розмитнення товару (курс НБУ — 38,50 грн/\$)			
2	Сплачено митні платежі:			
	— ввізне мито			
	— ввізний імпорتنний ПДВ			
3	Оплачено послуги митного брокера			
4	Включено до складу ПК суму імпортного ПДВ, сплаченого при ввезенні (на підставі імпоротної МД)			
08.04.20x4	Оприбуткування товару (курс НБУ — 39,00 грн/\$)			
5	Оприбутковано імпортний товар			
6	У первісну вартість імпортних товарів включено:			
	— ввізне мито			
	— послуги митного брокера			
	— витрати на доставку товару перевізником-нерезидентом			
7	Відображено залік заборгованості з нерезидентом (на суму раніше сплаченого авансу)			
10.04.20x4	Перерахування решти 50 % оплати (курс НБУ — 38,70 грн/\$)			

1	2	3	4	5
8	Перераховано решту 50 % оплати за товар нерезиденту			
9	Відображено курсову різницю на дату перерахування 50 % оплати			
10.04.20x4	Перерахування оплати за перевезення перевізникові-нерезиденту (курс НБУ — 38,70 грн/\$)			
10	З плати за перевезення утримано і сплачено до бюджету податок на фрахт (6 %)			
11	Перераховано плату за перевезення перевізникові-нерезиденту			
12	Відображено курсову різницю на дату перерахування плати за перевезення			

Примітка: Перевізник-нерезидент не надав довідку про те, що він є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір. Тому з плати за перевезення утримано податок на фрахт (за ставкою 6 %, п.п. 141.4.4 ПКУ)

З урахуванням усіх витрат, що формують первісну вартість (ввізного мита, послуг митного брокера, витрат на доставку), ціна 1 шт. товару:

Завдання 2.18

На підставі наведених даних відобразити в бухгалтерському обліку операції з експорту товарів, визначивши кореспонденцію рахунків і суми операцій (табл. 2.13).

Підприємство відвантажило на експорт товари на суму \$10000 (оформлено МД). Вартість послуг митного брокера — 7000 грн (брокер не є платником ПДВ). Балансова вартість реалізованих товарів — 310000 грн.

Курс НБУ склав (умовно):

— на 22.03.20x4 — 39,45 грн/\$;

— на 31.03.20x4 — 39,77 грн/\$;

— на 10.04.20x4 — 39,60 грн/\$.

Таблиця 2.13 Експорт товарів у бухгалтерському обліку

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн/\$
		Дт	Кт	
Варіант 1. Перша подія — відвантаження товарів				
Відвантаження товарів (курс НБУ на 22.03.20x4 — 39,45 грн/\$)				
1	Надано митним брокером послуги з декларування товарів			
2	Оплачено послуги митного брокера			
3	Відвантажено товари на експорт			
4	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			
5	Списано собівартість реалізованих товарів			

1	2	3	4	5
Відображення курсових різниць на дату балансу (курс НБУ на 31.03.20x4 — 39,77 грн/\$)				
1	Відображено курсову різницю за монетарною заборгованістю нерезидента на дату балансу			
Погашення заборгованості нерезидентом (курс НБУ на 10.04.20x4 — 39,60 грн/\$)				
1	Отримано від нерезидента на розподільчий рахунок кошти в оплату за товари			
2	Відображено курсову різницю за монетарною заборгованістю на дату її погашення			
Варіант 2. Перша подія — отримання передоплати				
Отримання передоплати (курс НБУ на 22.03.20x4 — 39,45 грн/\$)				
1	Отримано від нерезидента передоплату за товари			
Відвантаження товарів (курс НБУ на 10.04.20x4 — 39,60 грн/\$)				
1	Надано митним брокером послуги з декларування ТМЦ			
2	Оплачено послуги митного брокера			
3	Відображено дохід від реалізації товарів нерезиденту			
4	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			
5	Списано собівартість реалізованих товарів			
6	Здійснено залік заборгованостей			

Завдання 2.19

На підставі наведених даних відобразити в бухгалтерському обліку операції з продажу товару нерезиденту на території України, визначивши кореспонденцію рахунків і суми операцій (табл. 2.14).

Підприємство продало 16.04.20x4 нерезиденту товарів на суму 50000 доларів. За умовами договору нерезидент сам забирає товар на складі. Курс НБУ на дату відвантаження становив 39,80 грн/ \$, а на дату сплати (25.04.20x4) склав 39,96 грн/ \$.

Таблиця 2.14 Бухгалтерський облік продажу товару нерезиденту на території України

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн/\$
		Дт	Кт	
1	Відвантажено товар нерезиденту			
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			
3	Списано собівартість реалізованих товарів			
4	Надійшла оплата за товар на розподільчий рахунок			
5	Відображено курсові різниці			
6	Перераховано кошти на поточний рахунок (курс НБУ — 39,90 грн/\$)			
7	Відображено курсові різниці			

Завдання для самостійної роботи

Завдання 2.20

За наведеними бухгалтерськими проведеннями розкрити зміст господарських операцій, розрахувати необхідні суми та визначити дату виникнення податкового зобов'язання з ПДВ.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на законодавчо-нормативні акти.

Таблиця 2.15 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
Варіант 1				
1.		901	271	81918,00
2.		361	701	?
3.		701	641	?
4.		311	361	135640,00
5.		791	901	?
6.		701	791	?
Варіант 2				
1.		311	681	?
2.		643	641	?
3.		901	271	65780
4.		361	701	?
5.		701	643	?
6.		681	361	98160
7.		791	901	?
8.		701	791	?

Завдання 2.21

За наведеними бухгалтерськими проведеннями розкрити зміст господарських операцій, розрахувати необхідні суми та визначити дату виникнення податкового кредиту з ПДВ.

Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на законодавчо-нормативні акти.

Таблиця 2.16 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
2Варіант 1				
1.		371	311	?
2.		641	644	?
3.		20	631	?
4.		644	631	12500
5.		631	371	?
Варіант 2				
1.		20	631	?
2.		641	631	?
3.		631	311	44100

Завдання 2.22

На підставі норм ПКУ заповнити табл. 2.17, визначивши розмір штрафу та відповідні норми ПКУ для кожної ситуації.

Використовуючи наведені вихідні дані, розрахувати суму штрафних санкцій за несвоєчасну сплату ПДВ у разі неумисного порушення, а також у разі умисної несплати та повторного прострочення.

Таблиця 2.17 **Ставки штрафів залежно від характеру порушення та його тривалості**

Ситуація	Розмір штрафу	Норми ПКУ
Неумисне прострочення сплати або недоплата		
Умисна несплата (несвоєчасна сплата)		

Підприємство задекларувало 100 000,00 грн ПДВ, але сплатило її з порушенням:

70 000,00 грн сплачено на 25-й день;

30 000,00 грн — на 31-й день.

Розрахунок штрафу:

_____ грн.

Якщо ж податкова розцінить ситуацію як умисну несплату, то сума штрафу складе _____ грн. А в разі повторного прострочення _____ грн.

Завдання 2.23

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Яка відповідальність передбачена за порушення порядку заповнення податкових накладних та розрахунків коригування до податкових накладних?

2. Який механізм накладення штрафів за несвоєчасну реєстрацію податкової накладної та/або розрахунку коригування в ЄРПН?

3. Яка відповідальність передбачена за відсутність реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних в ЄРПН?

4. Яка відповідальність передбачена за порушення граничного строку реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування до податкових накладних в ЄРПН?

7. Як виправити помилку у складеній податковій накладній на неплатника ПДВ, якщо покупець є платником ПДВ і таку помилку виявлено в тому звітному періоді, коли складено податкову накладну?

8. Який порядок зберігання податкових накладних та розрахунків коригування до податкових накладних, складених в електронній формі, для їх надання контролюючим органам під час проведення перевірки?

9. Протягом якого терміну подається скарга на рішення про відмову в реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування?

13. Скільки податкових накладних (одна чи декілька) складається постачальником у випадку відвантаження товарів/надання послуг покупцю декілька разів протягом одного дня в межах однієї цивільно-правової угоди?

14. Яким чином платниками ПДВ здійснюються передача та отримання податкових накладних та розрахунків коригування до них, складених в електронній формі?

15. Чи може платник ПДВ при здійсненні операцій з постачання товарів / послуг, що мають безперервний або ритмічний характер не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду скласти декілька зведених податкових накладних?

16. На якому сайті розміщується Реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування ПДВ?

17. Яка тривалість операційного дня для реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних?

18. Який порядок заповнення податкової накладної, відповідно до п. 198.5 ст. 198 ПКУ, у разі якщо товари/послуги, необоротні активи починають використовуватись не в господарській діяльності?

19. Який порядок заповнення податкової накладної на ліквідацію основних засобів за самостійним рішенням платника?

20. На яку дату формується податковий кредит на підставі податкових накладних та документів, які дають право на формування податкового кредиту без отримання податкової накладної, що додаються працівником до звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт?

21. Якою датою складається розрахунок коригування до податкової накладної, якщо дата повернення товару покупцем та дата його отримання постачальником є різними датами?

25. Як в податковому обліку з ПДВ відобразити викрадення товарно-матеріальних цінностей/основних засобів?

26. На яку дату складається розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної, складеної на дату отримання попередньої оплати, у разі зміни номенклатури товарів/послуг?

27. Які дії в обліку з ПДВ повинен здійснити постачальник – платник ПДВ, якщо на дату отримання передоплати (авансу) у повному обсязі була складена податкова накладна, потім були внесені зміни до умов договору в частині збільшення ціни товару/послуги та покупець здійснив доплату?

ТЕМА 3. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Платники податку на прибуток.
- 3.2. Об'єкт, база оподаткування та ставки податку на прибуток.
- 3.3. Податкові різниці та порядок обчислення податку на прибуток
- 3.4. Порядок складання податкової декларації та сплати податку на прибуток

Законодавчо-нормативні акти:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 (розділ III. Податок на прибуток підприємств).
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV
3. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року № 755-IV
4. Постанова КМУ від 13 липня 2016 р. № 440 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру»
5. Наказ МФУ 13 грудня 2021 року № 663 «Про затвердження Порядку взяття на облік та зняття з обліку іноземної компанії як платника податку на прибуток підприємств зі статусом податкового резидента України»
6. Наказ МФУ 15 грудня 2020 року № 772 «Про затвердження Порядку проведення перевірки контролюючого органу у зв'язку з відмовою іноземною компанією від статусу податкового резидента України»
7. Наказ МФУ 20 жовтня 2015 року № 897 «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств»
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом МФУ від 29.11.1999 № 290
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом МФУ від 31.12.1999 № 318
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджене наказом МФУ від 28.12.2000 № 353

Завдання 3.1

На підставі наведених даних розрахувати тимчасові податкові різниці станом на 31.12.2025 (табл. 3.1), визначити суми ВПА та ВПЗ на кінець року, відобразити операції в бухгалтерському обліку (табл. 3.2) та визначити згорнуті залишки ВПА/ВПЗ на початок і кінець року.

Підприємство у 2025 році застосовувало коригування на різниці з розд. III ПКУ. У податковому обліку станом на 31.12.2025 показники такі:

балансова вартість ОЗ – 10 700 000 грн (застосовується прискорена амортизація згідно з п. 43 підрозд. 4 розд. XX ПКУ;

збитки – 4 400 000 грн (від'ємний показник ряд. 04 декларації).

У бухгалтерському обліку підприємства станом:
на 01.01.2025 – сальдо за Дт 17 – 55 800 грн, сальдо за Кт 54 – 130 000 грн;
на 31.12.2025 – сальдо за Кт 38– 1 800 000 грн.

Таблиця 3.1 Розрахунок тимчасових податкових різниць станом на 31.12.2025 грн

Показники обліку, сальдо рахунків	Оцінка активу (зобов'язання) на кінець року		Тимчасові різниці		На кінець року	
	у бухгал- терському обліку	у подат- ковому обліку	що відніма- ються	Оподатко- вувані	ВПА	ВПЗ
Залишкова вартість основних виробничих засобів						
Кт 38						
Податковий збиток 2025 року						
Разом						

Таблиця 3.2 Відображення тимчасових податкових різниць у бухгалтерському обліку

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Списано залишки на початок року:			
	– ВПА			
	– ВПЗ			
2	Нараховано податок на прибуток згідно з даними декларації (показник ряд. 17 (податок на прибуток) дорівнює 0 грн, оскільки в ряд. 04 декларації зазначено від'ємний результат оподаткування «-4 400 000»)			
3	Нараховано суму ВПА на кінець року			
4	Нараховано суму ВПЗ на кінець року			
5	Загальне сальдо за рахунком 98 до списання			
6	Списано на фінансовий результат доходи з податку на прибуток			

У згорнутому вигляді ВПА/ВПЗ становлять:
на початок року: ВПЗ _____
на кінець року: ВПА _____
У фінансовій звітності за 2024 рік буде відображено:
у формі № 1: на початок року ВПЗ у рядку 1500 – у сумі _____;
на кінець року ВПА в рядку 1045 – у сумі _____;

7. Чи здійснюється коригування фінансового результату до оподаткування на суму списаної дебіторської заборгованості, яка відповідає/не відповідає ознакам визначеним п.п. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, якщо резерв сумнівних боргів не створювався?

8. Який порядок врахування від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років у зменшення фінансового результату до оподаткування та відображення його у Податковій декларації з податку на прибуток підприємств?

9. Чи може платник податку на прибуток, який перейшов зі спрощеної

12. Чи враховуються при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток витрати, які відповідно до НП(С)БО або МСФЗ враховуються при визначенні фінансового результату до оподаткування, але не пов'язані з господарською діяльністю платника?

13. Чи виникають податкові різниці для коригування фінансового результату до оподаткування, якщо у бухгалтерському обліку суми податкового кредиту з ПДВ віднесено до витрат у зв'язку з не реєстрацією податкової накладної продавцем?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА ІНШИМИ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИМИ ТА МІСЦЕВИМИ ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ

ТЕМА 4. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА АКЦИЗНИМ ПОДАТКОМ

- 4.1. Платники акцизного податку.
- 4.2. Підакцизні товари та ставки податку.
- 4.3. Акцизні накладні та порядок їх реєстрації.
- 4.4. Податковий звітний період, строки сплати та звітність акцизного податку.

Законодавчо-нормативні акти:

- 1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 (розділ VI. Акцизний податок)
- 2. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06 липня 1995 року № 265/95-ВР
- 3. Постанова КМУ від 27 грудня 2010 року № 1251 «Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах»
- 4. Наказ МФУ від 27.11.2020 р. № 729 «Про затвердження форм заяви про реєстрацію платника акцизного податку з реалізації пального або спирту етилового та/або акцизних складів, акцизної накладної, розрахунку коригування акцизної накладної, заявки на поповнення (коригування) залишку пального, заявки на поповнення (коригування) залишку спирту етилового, Порядку заповнення акцизної накладної, розрахунку коригування акцизної накладної, заявки на поповнення (коригування) залишку пального, заявки на поповнення (коригування) залишку спирту етилового»
- 5. Постанова КМУ від 24 лютого 2016 р. № 114 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру акцизних накладних»
- 6. Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 14 «Про затвердження форми декларації з акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації з акцизного податку»
- 7. Наказ МФУ від 25.03.2015 р. № 359 «Про затвердження форми Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію), Порядку складання та подання Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію)»
- 8. Постанова КМУ від 30 жовтня 2008 р. № 957 «Про встановлення розміру мінімальних оптово-відпускних і роздрібних цін на окремі види алкогольних напоїв»
- 9. Наказ МФУ від 15.02.2021 № 102 «Про затвердження форм заявок-розрахунків на виготовлення та придбання марок акцизного податку, переліків марок акцизного податку, звіту про використання марок акцизного податку та журналів для обліку марок акцизного податку»

Завдання 4.1

За наведеними даними розрахувати суму акцизного податку.

Підприємство виробляє та реалізує пиво через власну роздрібну мережу й сплачує 2 алкогольних акцизи (пп. 212.1.1 ПК та пп. 212.1.11 ПК):

- як виробник — за спеціальною ставкою 59,82 грн за 1 л пива 100% спирту (пп. 215.3.1 ПК);
- як суб'єкт господарювання роздрібною торгівлі, що здійснює реалізацію підакцизних товарів, — за адвалорною ставкою 5% вартості реалізованого пива через роздрібну мережу на власних торговельних майданчиках (з ПДВ і без урахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів) (пп. 212.1.1 ПК, пп. 215.3.10 ПК).

Виробили у березні 202_ року та продали у квітні 202_ року 1000 л пива міцністю 4,9% за 44000 грн з ПДВ.

Акцизний податок:

- за спеціальною ставкою: _____

- за адвалорною ставкою: _____

Всього до сплати _____

Завдання 4.2

За наведеними даними розрахувати суму акцизного податку.

26 березня 2025 року розмитнено автомобіль Ford Fusion 2018 року випуску, об'єм двигуна 2000 см куб, бензин, митна вартість 6000\$.

Дані для розрахунку акцизного податку:

- базова ставка акцизу для авто з бензиновим ДВЗ з об'ємом до 3000 см куб становить _____

- коефіцієнт двигуна _____

- коефіцієнт віку _____

- курс євро НБУ на 26.03.2025 становить 45,1389 грн/1 євро.

Акциз на імпортований автомобіль:

До сплати: _____

Вартість автомобіля у розрахунку акцизу на легкові автомобілі участі не бере.

Завдання 4.3

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи є об'єктом оподаткування акцизним податком операції списання знищеного, зіпсованого, втраченого підакцизного товару та чи проводиться коригування податкових зобов'язань зі сплати акцизного податку внаслідок такого списання?

розрахункової операції?

5. Чи оподатковуються акцизним податком операції з роздрібною реалізації фірмових страв, кулінарних, кондитерських та борошняних виробів, виготовлених із використанням алкогольних напоїв, або при додаванні таких напоїв у каву, чай, шоколад?

6. Чи є об'єктом оподаткування акцизним податком операції з реалізації СГ роздрібною торгівлі пива безалкогольного?

7. Як визначаються об'єкт та база оподаткування акцизним податком при реалізації пального або спирту етилового?

8. Як з метою оподаткування акцизним податком з роздрібною торгівлі визначається вартість реалізації товарів, які зіпсовано, знищено, втрачено або використано для власних потреб?

9. Як визначається база оподаткування акцизним податком СГ роздрібною торгівлі підакцизних товарів у разі повернення покупцем пива, алкогольних напоїв (у тому числі якщо повернення такого товару відбулось в іншому податковому періоді)?

10. Чи оподатковуються акцизним податком операції з роздрібною реалізації коктейлів, виготовлених із використанням алкогольних напоїв, та

що в такому випадку є базою оподаткування?

11. Що є базою оподаткування та які встановлено ставки акцизного податку для операцій з реалізації СГ роздрібної торгівлі підакцизних товарів?

12. Скільки декларацій з акцизного податку та додатків 6 до них потрібно подавати до контролюючого органу СГ роздрібної торгівлі, який здійснює реалізацію підакцизних товарів в декількох пунктах продажу (в т.ч. розташованих в населених пунктах, підпорядкованих різним органам самоврядування), які обслуговуються в одному або декількох контролюючих органах?

4. Яка відповідальність передбачена ПКУ за порушення встановлених ст. 231 ПКУ граничних термінів реєстрації акцизних накладних/розрахунків коригування до акцизних накладних в ЄРАН?

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Підакцизні товари: класифікація та особливості оподаткування.
2. Ставки акцизного податку: види, порядок встановлення та застосування.
3. Особливості оподаткування алкогольних напоїв, тютюнових виробів і пального.
4. Типові помилки платників акцизного податку та їх наслідки.
5. Податкові ризики у сфері акцизного оподаткування.
6. Електронне адміністрування акцизного податку: переваги та проблеми

ТЕМА 5. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА ЕКОЛОГІЧНИМ ПОДАТКОМ

5.1. Платники екологічного податку.

5.2. Об'єкт та база оподаткування екологічного податку.

5.3. Ставки та порядок розрахунку та сплати екологічного податку.

Законодавчо-нормативні акти:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 (розділ VIII. Екологічний податок)
2. Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-ВР
3. Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» від 07 квітня 2015 року № 287-VIII
4. Наказ Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 715 «Про затвердження форми Податкової декларації екологічного податку»
5. Наказ ДПС України від 21.12.2012 №1179 «Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації стосовно особливостей справляння екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти»
6. Наказ ДПС України від 16. 12. 2011 р. № 258 «Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо екологічного податку, що справляється за розміщення побутових відходів»
7. Національний класифікатор відходів, затверджений постановою КМУ від 20 жовтня 2023 року № 1102

Завдання 5.1

Розрахуйте суму екологічного податку за викиди двоокису вуглецю (CO₂) при спаленні 100 т вугілля та 10 000 м³ природного газу на підставі наведених даних і чинних ставок податку.

Викид двоокису вуглецю (CO₂) при спаленні 100 т вугілля:

- фактичний (валовий) обсяг викиду CO₂

$0,000001 \times 93740,0 \text{ г/ГДж} \times 100 \text{ т} \times 20,47 \text{ МДж/кг} \approx 191,886 \text{ т};$

- екологічний податок за викид CO₂:

При розрахунках округлення викидів до 3-х знаків після коми. Саме таке округлення використовується у прикладі розрахунків від Держстату для форми № 2-ТП (повітря). При заповненні самої ж декларації з екологічного податку податківці у прикладі використовують стандартне округлення – 2 знаки після коми.

Якщо ж спалено 10000 м³ природного газу, то розрахунок екологічного податку за викид двоокису вуглецю (CO₂):

- переведення обсягів спожитого газу з м³ в т:

$0,001 \times 10000 \text{ м}^3 \times 0,723 \approx 7,23 \text{ т};$

- фактичний (валовий) обсяг викиду CO₂

$0,000001 \times 58748,13 \text{ г/ГДж} \times 7,23 \text{ т} \times 45,75 \text{ МДж/кг} \approx 19,43 \text{ т};$

- екологічний податок за викиди CO₂

Для довідки: CO₂, вуглекислий газ, парниковий газ, двоокис вуглецю, діоксид вуглецю — це одна й та ж сама речовина.

Завдання 5.2

Визначте, чи підлягає нарахуванню екологічний податок за викиди двоокису вуглецю (CO₂) при спаленні 1 000 л бензину, та обґрунтуйте свій висновок із посиланням на норми Податкового кодексу України. У разі нарахування - розрахуйте суму податку; у разі звільнення - зазначте підставу.

Викид двоокису вуглецю (CO₂) при спаленні 1000 л бензину:

- переведення бензину з л в т:

$$0,001 \times 1000 \text{ л} \times 0,74 \text{ кг/м}^3 = 0,74 \text{ т};$$

- фактичний (валовий) обсяг викиду CO₂

$$0,001 \times 0,74 \text{ т} \times 3183 \text{ кг/т} \approx 2,355 \text{ т};$$

- екологічний податок за викиди CO₂

Завдання для самостійної роботи

Завдання 5.3

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи є СГ, який займається виробництвом (вирощуванням), переробкою та збутом продукції тваринництва та птахівництва, платником екологічного податку за розміщення відходів, якщо під час своєї діяльності утворює гній?

2. Хто є платником екологічного податку за здійснення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення у разі здачі в оренду такого стаціонарного джерела

забруднення?

3. Хто є платниками екологічного податку за викиди двоокису вуглецю?

4. Хто сплачує до бюджету екологічний податок, що справляється за скиди стічних вод у водні об'єкти?

5. Що є об'єктом та базою оподаткування екологічним податком?

6. Чи збільшується розмір екологічного податку, якщо у СГ є факт перевищення затверджених лімітів на утворення та розміщення відходів або у разі їх відсутності?

7. Чи подається Податкова декларація екологічного податку з додатками, якщо у звітних періодах поточного року платник екологічного податку не мав об'єктів оподаткування (не здійснював викидів, скидів забруднюючих речовин, розміщення відходів, утворення радіоактивних відходів)?

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Організація обліку екологічного податку на підприємстві.
2. Порядок сплати екологічного податку та відповідальність за порушення.
3. Податкові ризики у сфері екологічного оподаткування.
4. Роль екологічного податку у забезпеченні сталого розвитку.

ТЕМА 6. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА ПОДАТКОМ НА МАЙНО ТА МІСЦЕВИМИ ЗБОРАМИ

- 6.1. Організація обліку місцевих податків та зборів.
- 6.2. Платники, порядок обчислення, формування звітності і сплати податку на майно.
- 6.3. Платники, порядок обчислення, формування звітності і сплати туристичного збору.
- 6.4. Платники, порядок обчислення, формування звітності і сплати збору за місця для паркування транспортних засобів.

Законодавчо-нормативні акти:

- 1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 (розділ XII. Податок на майно)
- 2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III
- 3. Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV
Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X
- 4. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-XIV
- 5. Законом України від 15 травня 2003 року № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»
- 6. Закону України від 01 липня 2004 року № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»
- 7. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11 вересня 2003 року № 1160-IV
- 8. Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 01 липня 2014 року № 1555-VII
- 9. Постанова КМУ від 31.05.2012 № 476 «Про затвердження Порядку подання відомостей, необхідних для розрахунку податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»
- 10. Постанова КМУ від 03.09.2024 № 1007 «Про затвердження Порядку подання інформації щодо рішень про встановлення податкових пільг із сплати плати за землю (земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності) та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»
- 11. Наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2015 № 408 «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»
- 12. Постанова КМУ від 24.05.2017 № 483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»
- 13. Постанова КМУ від 13.06.2023 № 624 «Деякі питання забезпечення функціонування Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України»

14. Наказ Міндоходів України від 26.09.13 № 508 «Про затвердження порядку надання інформації про результати звірки»

15. Наказ Міндоходів України від 22.10.13 № 611 «Про затвердження Порядку інформування про надіслані (вручені) податкові повідомлення-рішення»

16. Постанова КМУ від 18.02.2016 №66 «Про затвердження Методики визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів та внесення змін у додатки 1 і 2 до Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів»

17. Наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2015 №415 «Про затвердження форми Податкової декларації з транспортного податку»

18. Наказ Міністерства фінансів України від 16.06.2015 №563 «Про затвердження форми відомостей, необхідних для розрахунку та справляння транспортного податку»

19. Постанова КМУ від 07 вересня 1998 року № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів»

20. Постанова КМУ від 03.03.2004 № 220 «Про затвердження Типового договору оренди землі»

21. Постанова КМУ від 03.11.2021 № 1147 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок»

22. Наказ Міністерства фінансів України від 16.06.2015 №560 «Про затвердження форми Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)»

23. Постанова КМУ від 03.09.2024 № 1007 «Про затвердження Порядку подання інформації щодо рішень про встановлення податкових пільг із сплати плати за землю (земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності) та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»

24. Постанова КМУ від 24.05.2017 №483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»

25. Постанова КМУ від 16.11.2016 N 831 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення»

26. Постанова КМУ від 19.12.2023 № 1333 «Про затвердження Порядку подання інформації щодо рішень про встановлення податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів, прийнятих на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами»

27. Наказ Міністерства фінансів України від 06.07.2018 №602 «Про затвердження узагальнюючих податкових консультацій з деяких питань

оподаткування платою за землю»

28. Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 №548 «Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель»

29. Постанова КМУ від 28.12.2020 № 1330 «Про затвердження Порядку та форм надання контролюючим органам в електронному вигляді інформації щодо ставок та податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів»

30. Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2015 №636 «Про затвердження форм податкових декларацій збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору»

31. Наказ Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 №19 «Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг»

32. Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 «Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів»

33. Порядок обміну інформацією між органами, що контролюють справляння надходжень бюджету, та органами місцевого самоврядування, затвердженого постановою КМУ від 16 червня 2021 року № 627

34. Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру, затверджений постановою КМУ від 13 липня 2016 року № 440

35. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 № 19

36. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59

Завдання 6.1

За наведеними даними розрахувати суму земельного податку за грудень 202_ року.

Підприємство має земельну ділянку несільськогосподарського призначення площею 4350 кв. м; нормативна грошова оцінка землі за витягом з реєстру — 194,65 грн за 1 м² (вже з урахуванням індексації за 202_ рік, коефіцієнт 1,12); місцева рада встановила ставку податку на рівні 1%.

Розрахунок річної суми податку:

Розрахунок місячної суми податку за 202_ рік:

Розрахунок суми податку за грудень 202_ року:

Завдання 6.2

Дайте відповіді на запитання щодо оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи є платником податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, ФО яка має право власності на нежитлове приміщення як ФОП?

2. Які ФО відносяться до сільськогосподарських товаровиробників з метою визначення об'єкта оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?

3. Чи є об'єктами оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, об'єкти незавершеного будівництва?

7. У якому розмірі встановлюються ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?

8. Які передбачені пільги з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?

9. Чи може ФО – засновник ЮО застосувати пільгу зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, до об'єкта житлової нерухомості, за адресою якого зареєстрована така ЮО?

7. Яким чином ЮО сплачує транспортний податок, якщо протягом звітного року термін використання легкового автомобіля досягне 5 років?

Завдання 6.5

Дайте відповіді на запитання щодо оподаткування земельним податком з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи повинна ЮО – платник ЄП третьої групи – власник земельних ділянок (землекористувач на правах постійного користування земельними ділянками) у разі тимчасового припинення господарської діяльності сплачувати земельний податок?

2. За які земельні ділянки ЮО – платники ЄП четвертої групи звільняються від сплати земельного податку та повинні сплачувати земельний податок?

5. Як ЮО обчислюється земельний податок за земельну ділянку, яка перебуває у спільній власності (спільній частковій власності) кількох ЮО?

6. З якої дати сплачує земельний податок ЮО до якої перейшло право власності на земельну ділянку протягом року від іншого власника (придбання земельної ділянки приватної власності за цивільно-правовою угодою, внесення до статутного капіталу тощо)?

Таблиця 6.2 Ставки туристичного збору

Вид туризму	Максимальні за ПКУ	Миколаївська область	м. Київ	Івано-Франківська область
В'їзний туризм	5%			
Внутрішній туризм	0,5%			

Внутрішній туризм:

17 осіб проживали по 1 добі
 15 осіб проживали по 2 доби
 8 осіб проживали по 3 доби
 3 особи проживали по 5 діб
 1 особа проживала 7 діб

Іноземні туристи:

6 осіб проживали по 2 доби
 9 осіб проживали по 3 доби
 5 осіб проживали по 4 діб

Завдання 6.8

Дайте відповіді на запитання щодо оподаткування туристичним збором з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи є платниками туристичного збору ФО – іноземці, які прибули у відрядження?

засобів?

4. Який порядок встановлення ставки збору за місця для паркування транспортних засобів?

5. Чи подає СГ податкову декларацію збору за місця для паркування транспортних засобів за звітний квартал, протягом якого господарська діяльність не проводилася та відсутні показники, які підлягають декларуванню?

6. Чи нараховується контролюючими органами податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, якщо ФО придбала та продала об'єкт

нерухомості в межах одного місяця?

7. Який порядок обчислення сум податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, для ФО у разі зміни власника об'єкта оподаткування протягом року?

8. Чи є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, будівля промисловості, частка якої здається її власником в оренду, лізинг, позичку?

9. Який граничний термін сплати ЮО податку на нерухоме майно,

відмінне від земельної ділянки – 29 чи 30 число місяця, який наступає за звітним кварталом?

10. Чи необхідно сплачувати податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, якщо місцева рада не прийняла нове рішення про встановлення ставок податку?

11. Хто та яким чином надає контролюючому органу відомості, необхідні для розрахунку транспортного податку?

12. З якої дати визначається термін використання легкового автомобіля з метою оподаткування транспортним податком?

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Сутність і роль місцевих податків і зборів у фінансовій системі України.
2. Типові порушення при справлянні туристичного збору та їх наслідки.
3. Порядок обчислення, обліку та звітності зі збору за паркування.
4. Порівняльний аналіз місцевих податків і зборів у різних територіальних громадах.
5. Податкові ризики у сфері місцевого оподаткування.

ТЕМА 7. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЗА ЄДИНИМ ПОДАТКОМ

7.1. Спрощена система оподаткування суб'єктів господарювання за єдиним податком.

7.2. Ставки та групи платників єдиного податку.

7.3. Особливості обліку нарахування та сплати єдиного податку четвертої групи сільськогосподарських підприємств.

Законодавчо-нормативні акти:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (розділ XIV. Спеціальні податкові режими)

2. Кодекс України про адміністративне правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X

3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2002 року № 435-IV

4. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 року № 1798-XII

Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 №973-IV

5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV

6. Закон України «Про санкції» від 14 серпня 2014 року № 1644-VII

7. Наказ МФУ від 19.06.2015 № 578 «Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку»

8. Наказ МФУ від 16.07.2019 №308 «Про затвердження форм заяви про застосування спрощеної системи оподаткування, розрахунку доходу за попередній календарний рік, запиту про отримання витягу з реєстру платників єдиного податку та витягу з реєстру платників єдиного податку»

9. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.12.2011 №772 «Про затвердження Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва»

10. Наказ МФУ від 30.11.2022 № 405 «Про затвердження типової форми, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами - підприємцями - платниками єдиного податку третьої групи, які є платниками податку на додану вартість, та Порядку її ведення»

11. Наказ ДПС України від 20.02.2012 № 137 «Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо віднесення до певної групи (другої або третьої) платників єдиного податку фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність з надання послуг»

12. Порядок електронної інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань й інформаційними системами ДПС України, затверджений наказом Міністерства юстиції України та Міністерства фінансів України від 05.07.2024 № 2040/5/327

13. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457

14. Наказ Державного комітету статистики України «Про затвердження Методологічних основ та пояснень до позицій Класифікації видів

економічної діяльності» від 23.12.2011 № 396

15. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затверджена постановою Правління НБУ від 29 липня 2022 року № 162

Завдання 7.1

Вказати ліміти річного доходу для платників єдиного податку у поточному календарному році (табл. 7.1).

Таблиця 7.1 Ліміти річного доходу для платників ЄП у 20__ році

Категорія платників єдиного податку	Ліміт доходу	Сума річного доходу для 20__ року, грн	Кількість працівників
1 група			
2 група			
3 група			

Завдання 7.2

Розрахувати загальну суму обов'язкових платежів для ФОП I та II груп у поточному календарному році (табл. 7.2).

Таблиця 7.2 Обов'язкові платежі ФОП I та II груп у 20__ році

Вид податків, платежів	ФОП I групи, грн	ФОП II групи, грн
Єдиний податок		
Військовий збір		
Мінімальний ЄСВ		
Загальна сума обов'язкових платежів		

Завдання 7.3

Вказати загальний розмір обов'язкових платежів для ФОП III групи у поточному календарному році (табл. 7.3).

Таблиця 7.3 Обов'язкові платежі ФОП III групи у 20__ році

Єдиний податок	
Військовий збір	
Мінімальний ЄСВ	

Завдання 7.4

Вказати загальний розмір обов'язкових платежів для ФОП на загальній системі оподаткування у поточному календарному році (табл. 7.4).

Таблиця 7.4 Обов'язкові платежі ФОП на загальній системі оподаткування у 20__ році

Мінімальний ЄСВ	
Максимальна база для ЄСВ	
Військовий збір	
ПДФО	

Завдання 7.5

На підставі норм ПКУ заповніть таблицю 7.5, визначивши строки

сплати ЄП та подання податкової декларації платниками, а також зазначивши конкретні календарні дати (останній день сплати та подання).

Таблиця 7.5 Строки сплати ЄП та подання декларацій платниками першої – четвертої груп у 20__ році

Платники єдиного податку	Сплата ЄП		Декларація з ЄП	
	Строк	Останній день сплати	Строк	Останній день подання
1 група				
2 група				
3 група				
4 група				

Завдання 7.6

На підставі наведених вихідних даних розрахуйте суму податків і зборів, які сплачує ФОП за місяць і за рік у разі перебування:

- на спрощеній системі оподаткування (єдиний податок 2-ї групи);
- на спрощеній системі оподаткування (єдиний податок 3-ї групи);
- на загальній системі оподаткування.

Заповніть таблиці 7.6 та 7.7, визначивши податкові зобов'язання за себе та за найманих працівників, а також загальну суму податків.

Вихідні дані для розрахунку: дохід за рік 4,5 млн грн (375 тис. грн в міс.), 2 наймані працівники (оклад 10 тис. грн кожного).

Таблиця 7.6 Розрахунок податкового навантаження ФОП на спрощеній системі оподаткування (2 та 3 групи)

Показник	ЄП 2 група		ЄП 3 група	
	місяць	рік	місяць	рік
За себе:				
Єдиний податок				
ЄСВ				
ВЗ				
Податки за найманих працівників:				
ЄСВ				
ПДФО				
ВЗ				
Сума до виплати				
Всього податків				

3. У які строки контролюючий орган здійснює реєстрацію ФОП (крім е-резидента), як платника ЄП?

4. Чи включаються до доходу ФОП – платників ЄП першої – третьої груп (крім е-резидентів) проценти (відсотки), отримані від банку за користування коштами на рахунку (депозитному, поточному)?

5. Як здійснюється ФОП (крім е-резидентів) обрання або перехід на спрощену систему оподаткування (перша-третя група платників ЄП)?

9. За яких умов ФОП – платник ЄП може самостійно (добровільно) перейти на сплату ЄП, встановленого для інших груп?

10. Які дії ФОП - платника ЄП у разі перевищення обсягу доходу, визначеного для платника ЄП відповідної групи?

11. В який термін новостворена ФОП має право подати заяву про застосування спрощеної системи оподаткування та ставки ЄП, встановленої для першої або другої групи, якщо державна реєстрація проведена в останні дні місяця (30 або 31 числа)?

15. Чи враховуються при розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником ЄП ФОП, наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку, а також працівники, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період?

16. Чи переноситься термін подання заяви щодо обрання спрощеної системи оподаткування третьої групи для новостворених ФОП, якщо 10-ий день з дня державної реєстрації припадає на святковий або вихідний день?

17. Чи повинна ФОП, яка з II, III або IV кварталу поточного року бажає перейти на спрощену систему оподаткування, визначити обсяг доходу, отриманий протягом такого року на загальній системі оподаткування з урахуванням п. 291.4 ст. 291 ПКУ?

18. Чи порушуються умови перебування на другій групі платника ЄП ФОП, яка надала послуги працівнику ЮО, що перебувала у відрядженні?

19. Чи має право ФОП – платник ЄП першої або другої групи, яка у поточному році перевищила дозволений граничний обсяг доходу у відповідній групі та перейшла на іншу групу платників ЄП, повернутись з наступного звітного року на першу або другу групу платника ЄП у зв'язку зі збільшенням граничного обсягу доходу, що пов'язано з розміром мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня такого податкового (звітного) року?

35. Чи включається до складу доходу ЮО - платника ЄП третьої групи сума наданої/отриманої поворотної фінансової допомоги?

36. Чи переноситься граничний термін подання податкової декларації платника ЄП четвертої групи, яка подається ЮО для переходу на спрощену систему оподаткування або щорічного підтвердження статусу платника ЄП, якщо останній день строку подання припадає на вихідний або святковий день?

37. Чи може новостворена ЮО обрати ставку ЄП, встановлену для третьої групи, що передбачає сплату ПДВ?

Завдання для самостійної роботи

Завдання 7.8

На підставі норм ПКУ заповніть таблицю 7.8, визначивши ставки ЄП для платників 1–3 груп, граничні обсяги доходу, кількість працівників.

Таблиця 7.8 Ставки ЄП для платників першої – третьої груп у 20 ____ році

Платники єдиного податку	Ставки ЄП	ЄП на місяць, грн
Перша група – ФОП, які не використовують найману працю, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів на ринках та/або надають побутові послуги населенню і обсяг доходу яких за календарний рік не перевищує _____		
Друга група – ФОП, які надають послуги, у т. ч. побутові, платникам ЄП та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, які протягом календарного року не використовують найману працю або одночасно мають не більше _____ працівників та обсяг доходу яких не перевищує _____		
Третя група – ФОП, які не використовують найману працю або мають необмежену кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, та юр. особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує _____		

Завдання 7.9

Дайте відповіді на запитання з обов'язковим посиланням на чинні законодавчі та нормативно-правові акти України із зазначенням конкретних норм і реквізитів.

1. Чи має право ФОП – платник ЄП першої – третьої груп перераховувати кошти на благодійність з рахунку, що відкритий для здійснення підприємницької діяльності?

8. Яка дата вважається датою отримання доходу ФОП – платником ЄП?

9. Чи звільняється ФОП – платник ЄП першої або другої групи від сплати ЄП на період тимчасової втрати працездатності у зв'язку з вагітністю та пологами?

10. Чи включаються до доходу ФОП – платника ЄП першої – третьої груп (крім е-резидента) власні кошти, внесені на поточний рахунок, що відкритий для здійснення підприємницької діяльності?

23. Чи передбачена відповідальність до ЮО – платника ЄП третьої групи за неподання заяви про застосування спрощеної системи оподаткування у разі зміни місця провадження господарської діяльності?

Рекомендована тематика для підготовки презентацій:

1. Сутність і призначення спрощеної системи оподаткування в Україні.
2. Умови переходу на спрощену систему оподаткування та втрати права на її застосування.
3. Групи платників єдиного податку: критерії віднесення, обмеження та переваги.
4. Особливості бухгалтерського обліку платників єдиного податку.
5. Податкова звітність платників єдиного податку: форми, строки подання, відповідальність.
6. Відповідальність за порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування.
7. Облік нарахування та сплати єдиного податку сільськогосподарськими підприємствами.
8. Порівняльна характеристика спрощеної та загальної систем оподаткування.

Навчальне видання

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ

робочий зошит

Укладачі: **Лугова** Ольга Іванівна
Сирцева Світлана Володимирівна
Купчишина Ольга Анатоліївна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 11.

Тираж __ прим. Зам. № __

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.